

Fecr Yayınları: 492

MED CEZİR 101
(101 Hadis ve Hâdise)

Prof. Dr. Mustafa IŞIK

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71
(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Aralık 2021

ISBN: 978-625-8005-37-0

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

MED CEZİR 101

(101 Hadis ve Hâdise)

Prof. Dr. Mustafa IŞIK

Ankara 2021

Prof. Dr. Mustafa IŞIK

1955 – YeŐilhisar. Kayseri İmam-Hatip Lisesi (1974), Kayseri Yüksek İslam Enstitüsü-(1978) mezun, Mardin İmam-Hatip Lisesi (1978) Öğretmen, Ankara Merkez İmam-Hatip Lisesi (1984), Kayseri İmam-Hatip Lisesi (1988), Yüksek Lisans (1991) Yahya bin Main Ve Hadis İlimindeki Yeri, Doktora (1997) - İbnu Huzeyme, Sahih'i ve İbnu Hibban'ın Sahih'iyle Mukayese-si- 2005- Germirli İmam-Hatip Lisesi- Başöğretmen, Kafkas Üniversitesi/ İlahiyat Fakültesi, Yrd. Doç. Dr. (2012), Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/İlahiyat Fakültesi- Doç. Dr. (2015), Prof. Dr. (2021)

Yayımlanmış Kitapları:

- 1- *İbnu Huzeyme*, DİA, Ankara, 1999.
- 2- *Hadis ve Psikoloji*, (Arapça tercüme), Fecr Yayınevi, Ankara, 2000, 2008, 2016.
- 3- *Kayseri'de Tarihi Eserlerde Geçen Ayet ve Hadisler*, TDV Kayseri Şubesi-Ankara, 2003.
- 4- *Tarihi Kayseri'de Kadının Adı*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kayseri, 2005.
- 5- *38 Kayseri Yazıları*, Kayseri Enstitüsü Derneđi, Kayseri, 2007.
- 6- *Eski Kayseri -Evliya Çelebi'nin Dilinden-* Heyemola, İstanbul, 2014.
- 7- *Hadisleri Anlama Yöntemi -5N1K'dan Hareketle-* Fecr Yayınları, Ankara, 2018.
- 8- *Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Diploması Anlayışı*, Rağbet, İstanbul, 2018.
- 9- *Med Cezir (101 Hadis ve Hâdise)*, Kimlik Yayınları, Kayseri, 2020.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----	15
1. GİRİŞ-----	19
1.1. Araştırmanın Amacı-----	27
1.2. Araştırmanın Yöntemi ve Kaynakları -----	31
2. HADİS VE HÂDİSELER: (01-Alak (العلق) Suresi-96) -----	47
2.1. Allah Seni Asla Utandırmayacaktır.-----	48
(96-Alak 19/1-5- İlk Vahiy) - فَوَاللَّهِ لَا يُخْزِيكَ اللَّهُ أَبَدًا - (01)-----	48
2.2. İbadet Eden Kulu Engellemedi Görmedin mi? -----	49
(96-Alak 1/9-10) - أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ - (02/1) -----	49
3. (02-KALEM (القلم) SURESİ-68) -----	52
3.1. O'nun Ahlakı Kur'an'dı-----	52
(02-Kalem 68/2) - إِنَّ خُلُقَهُ كَانَ الْقُرْآنَ - (03) -----	52
4. (03-MÜZZEMMİL (المزمل) SURESİ-73) -----	54
5. (04-MÜDDESSİR (المدثر) SURESİ-74) -----	54
6. (05-FÂTİHA (الفاتحة) SURESİ-1) -----	55
6.1. Fâtiha Kur'an'ın Önsözüdür -----	55
(05-Fâtiha 1/1-6) - لَمْ يَقْرَأْ فِيهَا بِأَمِّ الْقُرْآنِ فَهِيَ خِدَاجٌ - (04)-----	55
07. (11-DUHÂ (الضحى) SURESİ-93)-----	56
7.1. Yetim, Yetimin Dilinden Anlamaz mı? -----	56
(11-Duhâ 93/9) - أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ - (05) -----	56
8. (12-İNŞİRAH (الشرح) SURESİ-94) -----	57
9. (13-ASR (العصر) SURESİ-103) -----	57
9.1. Kıymeti Kaybedilince Anlaşılan Nimet -----	58
(13-Asr 103/1) - نَعْمَتَانِ مَغْنُوبٌ - (06/1) -----	58
9.2. Söylemlerle Eylem İç İç Geçmiş Vaziyette -----	58
(13-Asr 103/1-3) - حَتَّى يَقْرَأَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ - (06/2)-----	58
10. (15-KEVSER (الكوثر) SURESİ-108)-----	59
11. (16-TEKÂSÜR (التكوير) SURESİ-102)-----	60
11.1. Beş Altın Öğüt -----	60
(16-Tekâsür 102/8) - اعْتَمِدْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ - (07) -----	60
12. (17-MÂÛN (الماعون) SURESİ-107)-----	61
13. (19-KÂFİRÛN (الكافرون) SURESİ-109) -----	61
14. (20-FELAK (القلق) SURESİ-113) -----	62
14.1. Ateşin Odunu Yaktığı Gibi -----	63

(20-Felak 113/4-5) - (08) - إِنَّ الْحَسَدَ لِيَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ -	63
15. (21-NÂS (الناس) SURESİ-114)	63
15.1. Trafik Sigortası Gibi	63
(21-Nâs 114/1-6) - (09) - إِذَا اشْتَكَيْتَ يَقْرَأُ عَلَى نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ -	63
16. (22-İHLÂS (الإخلاص) SURESİ-112)	64
17. (23-NECM (النجم) SURESİ-53)	65
18. (24-ABESE (عبس) SURESİ-80)	65
19. (39-A'RÂF (الأعراف) SURESİ -7)	66
19.1 Yağmura Niçin 'Rahmet' Derler?	66
(39-A'râf 7/57-58) - (10) - إن مثل ما بعثني الله عز وجل به من الهدى والعلم كمثل غيث -	66
19.2. Zâtü Envât Gibi, Bize de Bir Kutsal Ağaç!	68
(39-A'raf 7/138-140) - (11) - اجْعَلْ لَنَا هَذِهِ ذَاتَ أَنْوَاطٍ كَمَا لِلْكَفَّارِ -	68
19.3. Rahmetim Gazabımı Geçmiştir	69
(39-A'râf 7/156) - (12) - سَبَقَتْ رَحْمَتِي غَضَبِي -	69
19.4. Şeytanca Bir Soru?	70
(39-A'râf 7/200) - (13) - مَنْ خَلَقَ السَّمَاءَ؟ -	70
19.5. Şeytanî Duygulardan Allah'a Sığınmak	71
(39-A'râf 7/200) - (14) - تَسَابَّ رِجْلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ -	71
20. (40-CİN (الجن) SURESİ-72)	72
21. (41-YÂSİN (يس) SURESİ-36)	72
21.1. Ölüm Döşegindekilere Yâsîn Okuyunuz!	73
21.2. Kesintisiz Ameller	74
(41-Yâsîn 36/12) - (15/1) - إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ -	74
21.3. Kesintisiz Ameller Üçle Sınırlı Değildir	76
(41-Yâsîn 36/12) - (15/2) - أَرْبَعَةٌ تَجْرِي عَلَيْهِمْ أُجُورُهُمْ بَعْدَ الْمَوْتِ -	76
21.4. Kim İslam'da Güzel Bir Çığır Açarsa...	81
(41-Yâsîn 36/12) - (16/1) - مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً -	81
21.5. Nereden Nereye? Dirileri Uyarmak İçin Gönderilen Kur'an	84
(41-Yâsîn 36/70) - (17) - لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا -	84
22. (42-FURKÂN (الفرقان) SURESİ-25)	85
22. 1. Musa'ya Nisbetle Harun Olmak İstemez Misin?	85
(42-Furkân 25/35) - (18) - بِمَثَرَلَةٍ هَارُونَ مِنْ مُوسَى -	85
23. (43-FÂTİR (فاطر) SURESİ-35/1)	87
(43-Fâtır 35/1) - (19) - مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ -	87
24. (44-MERYEM (مریم) SURESİ-19)	88
24.1. İnsan Kılığında	89

(44-Meryem 19/17) - فَجَاءَهُ رَجُلٌ عَلَيْهِ تُوْبَانٌ أَيْصَانٌ مُؤَمَّمٌ حَسُنُ النَّحْوِ وَالنَّاحِيَةِ - (20) -----	89
24.2. Bu Yaptığın Harun'un Bacısına Yakışıyor mu?! -----	92
(44-Meryem 19/28) - يَا أُخْتِ هَارُونَ - (21)-----	92
25. (45-TÂHÂ (طه) SURESİ-20) -----	93
25.1. Selam, Doğru Yola Uyanlara -----	93
(45-Tâhâ 20/47) - وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ - (22) -----	93
26. (47-ŞUARÂ (الشعراء) SURESİ-26) -----	94
26.1. Elçi Olmadan Önce de 'Emin'di -----	95
(47-Şuarâ 26/107) - أَلَمِينَ - (23) -----	95
26.1. Allah'a Rağmen, Benden Bir Şey Beklemeyin! -----	95
(47-Şuarâ 26/214) - لَا أَغْنِي عَنْكَ اللَّهُ شَيْئًا - (24) -----	95
27. (48-NEML (النمل) SURESİ-27) -----	96
27.1. Komutan Orduyu Teftişte-----	97
(48-Neml 27/20) - مَا فَعَلَ كَعْبُ بْنُ مَالِكٍ؟ - (25) -----	97
27.2. Hz. Süleyman'ın Mektubu Besmele'yle Başlar -----	100
(48-Neml 27/29) - إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ - (26) -----	100
28. (49-KASAS (القصص) SURESİ-28) -----	101
28.1. Her Devrin Değişmeyen İlkesi -----	101
(49-Kasas 28/25) - إِذَا لَمْ تَسْتَجِبْ، فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ - (27) -----	101
29. (50-İSRÂ (الإسراء) SURESİ-17) -----	104
29.1. O Söylüyorsa, Doğrudur -----	104
(50-İsrâ 17/01) - لَيْتُ كَانُ قَالَ ذَلِكَ لَقَدْ صدَقَ - (28) -----	104
29.2. Sadece Allah'a Kulluktan Sonra Ne Gelmektedir? -----	105
(50-İsrâ 17/23) - رَغْمَ أَنْفٍ، ثُمَّ رَغْمَ أَنْفٍ - (29)-----	105
29.3. Hicret Duası -----	106
(50-İsrâ 17/80) - رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ - (30)-----	106
29.4. Putların Kör Gözüne Dürterek -----	108
(50-İsrâ 17/81) - فَجَعَلَ يَطْعَنُ بِهَا فِي عَيْنِ صَمِّمٍ - (31) -----	108
30. (51-YÛNUS (يونس) SURESİ-10) -----	108
30.1. Ben Âdil Olmasam Kim Âdil Olacak?! -----	109
(51-Yûnus 10/47) - فَمَنْ يَغْدِلْ إِذَا لَمْ أَغْدِلْ؟ - (32)-----	109
31. (52-HÛD (هود) SURESİ-11) -----	110
31.1. Kişi, Sevdiğiyle Beraberdir -----	111
(52-Hûd 11/45, 81) - الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ - (33) -----	111
32. (53-YÛSUF (يوسف) SURESİ-12) -----	112
32.1. Kendi Hâlimi, Yûsuf'un Babasının Durumuyla Özdeşleştiriyorum -----	113

(53-Yûsuf 12/18, 83) - (34) - لَا أَجْدُ لِي وَلَكُمْ مَثَلًا إِلَّا أَبَا يُوسُفَ -	113
32.2. Yedi Güzel Adamdan Biri: En Zayıf Halkanın En Güçlü Olabilmesi ---	115
(53-Yûsuf 12/23) - (35/1) - وَرَجُلٌ دَعَتْهُ ذَاتُ حَسَبٍ وَجَمَالٍ -	115
32.3. Amcam Kızına Dokunmaktan Vazgeçtiğimin Hatırına... ---	117
(53-Yûsuf 12/23) - (36) - كَانَتْ لِي ابْنَةٌ عَمِّ أَحِبُّهَا -	117
32.4. Zaman Değişse de İnsan Değişmiyor: Yûsuf'un Zamanındaki Kadınlar Gibi ---	119
(53-Yûsuf 12/28) - (37) - إِنْ كُنْ لَأَنْتُمْ صَوَاحِبُ يُوسُفَ -	119
32.5. Artık Başa Kakmanın Bir Anlamı Yoktur ---	121
(53-Yûsuf 12/92) - (38) - لَا تَتْرِبْ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ -	121
33. (54-HİCR (الحجر) SURESİ-15) ---	122
(54- Hicr 15/87) - (39) - هَذِهِ السَّبْعُ الْمَثَانِي -	122
34. (55-EN'ÂM (الأنعام) SURESİ-6) ---	123
34.1. Rahmetim Gazabımı Geçmiştir ---	124
(55-En'âm 6/12, 54) - (12) - سَبَقْتُ رَحْمَتِي غَضَبِي -	124
34.2. Size, 'Bir Emanet' Bıraktım! ---	125
(55-En'âm 6/71) - (40) - وَقَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ -	125
34.3. Yüzümü, Yeri Göğü Yaratana Çevirdim ---	126
(55-En'âm 6/79) - (41/1) - وَجْهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ -	126
34.4. Her Şeyim Senin İçin; Rabbu'l-Âlemin ---	128
34.5. Ey Allah'ım! Bütün Övgüler Senin İçin ---	129
(55-En'âm 6/79) - (41/2) - سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ -	129
34.6. Normal Standart: Bir İyiliğe On Sepap ---	130
(55-En'âm 6/160) - (42) - وَأَتَّبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَالٍ -	130
34.7. Kurban Duası ---	130
(55-En'âm 6/162-163) - (43) - إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي -	130
35. (56-SAFFÂT (الصفافات) SURESİ-37) ---	131
35.1. Her Rüya Gören, Kendini Nebi Sanıyor! ---	132
(56-Saffât 37/103-105) - (44) - الرُّؤْيَا الصَّادِقَةَ -	132
35.2. Babanız İbrahim'in Sünneti: Kurban ---	133
(56-Saffât 37/108) - (45) - سُنَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ -	133
36. (57-LOKMÂN (لقمان) SURESİ-31) ---	134
36.1. 'Yavrucuğum' Demek Sevgi Alâmetidir ---	134
(57-Lokmân 31/14-16) - (46) - يَا بُنَيَّ -	134
36.2. Büyük Günahları Öğrenmek İster misiniz? ---	136
(57-Lokmân 31/13) - (47/1) - أَلَا أُتَيْتُمْ بِأَخْبَرِ الْكِبَائِرِ -	136
37. (58-SEBE (سبأ) SURESİ-34) ---	139

37.1. Fiziğimiz Değil; Kimyamız Önemlidir -----	139
(58-Sebe 34/37) - لا ينظر الى صوركم (48) -----	139
38. (59-ZÜMER (الزمر) SURESİ-39) -----	140
38.1. Allah, Sözlerin En Güzelini İndirmiştir -----	140
(59-Zümer 39/23) - أَحْسَنَ الْحَدِيثِ (49) -----	140
38.2. Muhammed'e Tapan Varsa, Bilsin ki... -----	141
(59-Zümer 39/30) - مَنْ كَانَ يُغِبُّ مُحَمَّدًا فَإِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ مَاتَ (50) -----	141
38.3. Uyuyan, Uyuduğu Sürece Sorumlu Olmaz -----	143
(59-Zümer 39/42) - رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ (52/1) -----	143
39. (60-MÜ'MİN (غافر) SURESİ-40) -----	145
39.1. "Rabbim Allah" Dedi Diye, Bu Adamı Öldürecek Misiniz?! -----	145
(60-Mü'min 40/28) - أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ (02/2) -----	145
39.2. Sizler, Pervanelere Benziyorsunuz?! -----	147
(60-Mü'min 40/41) - إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا (51) -----	147
40. (61-FUSSİLET (فصلت) SURESİ-41) -----	148
40.1. Şunlardan Sana Sığınırım! -----	148
(61-Fussilet 41/36) - مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمَنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ (52) -----	148
41. (62-ŞÛRÂ (الشورى) SURESİ-42/15) -----	149
41.1. Ortak Akıl -----	150
41.2. Öyle Bir Buyruk Söyle ki -----	150
(62-Şûrâ 42/15) - حَدِيثِي بِأَمْرِ أُعْتَصِمُ بِهِ (53) -----	150
42. (66-AHKÂF (الأحقاف) SURESİ-46/15) -----	152
42.1. En Önce Kime İyi Davranmalıyım? -----	152
(66-Ahkâf 46/15) - مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي (54) -----	152
43. (67-ZÂRİYÂT (الذاريات) SURESİ-51) -----	154
43.1. Yoksul Dedigin, Dilenmeyendir -----	154
(67-Zâriyât 51/19) - لَيْسَ الْمُسْكِينُ هَذَا الطَّوَّافُ (55) -----	154
44. (69-KEHF (الكهف) SURESİ-18) -----	155
44.1. Binilen Gemiye Zarar Vermek -----	155
44.2. Unutan, Hatırlamadıkça Sorumlu Değildir -----	156
(69-Kehf 18/73) - رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ (52/2) -----	156
45. (70-NAHL (النحل) SURESİ-16) -----	156
45.1. Kötü Bir Çığır Açmak -----	156
(70-Nahl 16/25) - سَنَّ سِنَّةً سَيِّئَةً (16/2) -----	156
45.2. Adaletli Devlet Başkanı Olmak, Çok Özeldir -----	157
(70-Nahl 16/90) - إِمَامٌ عَادِلٌ (35/2) -----	157
45.3. Her Şeyde Güzellik -----	158

(70-Nahl 16/90) - (57) - إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ -	158
45.4. Namazda Da 'Eûzu' Çekilir	160
(70-Nahl 16/98) - (58) - أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ وَهُوَ يَوْمَ النَّاسِ رَافِعاً صَوْتَهُ -	160
46. (71-NÛH (نوح) SURESİ-71)	161
46.1. İnsanoglundun Hamuru Aynıdır	161
(71-Nûh 71/26-27) - (59/1) - كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ -	161
47. (72-İBRAHİM (إبراهيم) SURESİ-14)	164
47.1. "Beni, Anam-Babamı, Bütün Müminleri Bağışla"	164
(72-İbrahim 14/40-41) - (60) - رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيْ وَلِلْمُؤْمِنِينَ -	164
48. (73-ENBİYÂ (الأنبياء) SURESİ-21/107, 109)	165
49. (74-MÛ'MİNÛN (المؤمنون) SURESİ-23)	165
49.1. Ya Hayır Konuş Ya Da Sus!	165
(74-Mü'minûn 23/3) - (61) - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ -	165
49.2. Seni İlgilendirmeyenle, İlgilenme!	166
(74-Mü'minûn 23/3) - (62) - مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَغْنِيهِ -	166
50. (79-MEÂRİC (المعارج) SURESİ-70)	167
50.1. Az da Olsa Sürekli Yapılan İş, Verimlidir.	168
(79-Meâric 70/22-23) - (63) - أَدْوُمَهَا وَإِنْ قَلَّ -	168
51. (84-RÛM (الروم) SURESİ-30)	169
52. (85-ANKEBÛT (العنكبوت) SURESİ-29)	170
52.1. Dava Uğrunda Her Şeye Katlanabilir Olmak	171
(85-Ankebût 29/3) - (64) - أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ وَهُوَ مُتَوَسِّدٌ بِرُذَاهُ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ -	171
53. (88-HACC (الحج) SURESİ-22)	173
54. (89-RAHMÂN (الرحمن) SURESİ-55)	174
54.1. Rahmân'ın İsim ve Sıfatları Her Vesileyle Dile Getirilmelidir	175
(89-Rahmân 55/78) - (65) - تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ -	175
55. (91- ZİLZÂL (الزلزلة) SURESİ-99)	176
56. (92- BAKARA (البقرة) SURESİ-2)	176
56.1. Münafiğin Belli Başlı Alâmetleri, Üçtür	177
(92-Bakara 2/8-14) - (66/1) - آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ -	177
56.2. İki Sürü Arasında Delibaş Koyun	179
(92-Bakara 2/14, 76) - (67) - مثل المنافق كمثل الشاة العائرة -	179
56.3. Allah'ın Vahiy ettiği Cümlelerle Oynamak, Yahudilerin Mesleğidir	181
(92-Bakara 2/104) - (68) - أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ سَأَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ص فَقَالَ: السَّامُ عَلَيْكَ -	181
56.4. Gökte Uçan Kuşun Kanadıyla da İlgili Olsa...	183
(92-Bakara 2/151) - (69/1) - وَمَا يَنْتَقَلِبُ فِي السَّمَاءِ طَيْرٌ -	183

56.4.1. Size Helâya Nasıl Gideceğinizi Bile Öğretiyor -----	184
(92-Bakara 2/151) - إِنَّا لَنَرَىٰ صَاحِبِكُمْ لِيَعْلَمَكُمْ كَيْفَ تَأْتُونَ الْخَلَاءَ - (69/2) -----	184
56.5. Allah'ın Ayetinde Başladığı Gibi Başlayalım -----	185
(92-Bakara 2/158) - نَبِّدْأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ - (70) -----	185
56.6. Geminin Delinmesine İzin Verirsiniz... -----	187
(92-Bakara 2/187) - مَثَلُ الْمُدْهَرُ فِي حُقُوقِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا - (71/1)-----	187
56.7. Haccın Nasıl Yapılacağını Benden Öğreniniz -----	193
(92-Bakara 2/196) - لِنَأْخُذُوا مَنَاسِكَكُمْ - (72)-----	193
56.8. İki Dünyada da Mutluluk Dilemek -----	194
(92-Bakara 2/200-202) - رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ - (73) -----	194
56.9. Münafığın Belli Başlı Alâmetleri Üç Değil; Dörttür -----	196
(92-Bakara 2/204) - أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ خَالِصٌ - (66/2) -----	196
56.10. Sağ Elin Verdiği Sol El Görmeyecek Derecede -----	197
(92-Bakara 261, 262) - وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّىٰ لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينَهُ - (35/3) 197	
56.11. İlk Faizi Kaldırmaya Yakınımdan Başlıyorum -----	199
(92-Bakara 2/279) - وَإِنَّ أَوَّلَ رَبِّا كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ - (74)-----	199
56.12. Daralan Borçluyu Rahatlatmak Gerekir -----	200
(92-Bakara 2/280) - مَنْ أَنْظَرَ مُغْسِرًا - (35/8)-----	200
56.13. Unutmuş Olmak, Mazerettir -----	201
(92-Bakara 2/286) - زُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ - (52/2) -----	201
57. (93- ENFÂL (الأنفال) SURESİ-8) -----	201
57.1. “Sen Ve Rabbin Gidin; Savaşın...” -----	202
(93-Enfâl 8/5) - وَلَا تَقُولُ كَمَا قَالَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ لِمُوسَىٰ - (75) -----	202
57.2. Allah'ın Kırmızı Çizgileri -----	203
(93-Enfâl 8/25) - مَثَلُ الْمُدْهَرُ فِي حُقُوقِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا - (71) -----	203
57.3. Kuvvet, Atmaktır -----	204
(93-Enfâl 8/60) - أَلَا إِنَّ الْقُوَّةَ الرَّفِيعَ - (76) -----	204
58. (94-ÂL-İ İMRÂN (آل عمران) SURESİ-3)-----	205
58.1. Kulluk Psikoljisi İçinde Yetişen Genç -----	205
(94-Âl-i İmrân3/37) - وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ - (35/4)-----	205
58.2. Diyalog Ayeti -----	206
(94-Âl-i İmrân 3/64) - يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا - (77) -----	206
58.3. ‘Her Sene’ demiş olsaydım... -----	208
(94-Âl-i İmrân 3/95) - لَوْ قُلْتُ نَعْمَ لَوَجِبَتْ - (78) -----	208
58.4. Mervan, Hutbeyi Namazdan Önceye Alınca... -----	210
(94-Âl-i İmrân3/104, 110) - قَدَّمَ مَرْوَانَ الْخَطْبَةَ قَبْلَ الصَّلَاةِ، فَهَاقَمَ رَجُلٌ - (79) -----	210
58.5. Kontrolsüz Güç, Güç Değildir -----	212

(94-Âl-i İmrân 3/134) - لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ - (80)-----	212
58.6. Kim Muhammed'e Kulluk Ediyorsa... -----	212
(59-Zümer 39/30) - مَنْ كَانَ يُعْبِدُ مُحَمَّدًا فَإِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ مَاتَ - (50)-----	212
59. (95-HAŞR (الحشر) SURESİ-59) -----	213
(95-Haşr 59/10) - أَمِرُوا بِالْإِسْتِغْفَارِ لِأَصْحَابِ مُحَمَّدٍ فَسَبُّهُمْ - (81) -----	213
59.1. Atalara Rahmet Okumak -----	214
59.2. Ömer b. Abdulaziz'in Sünneti-----	216
60. (97-AHZÂB (الأحزاب) SURESİ-33)-----	217
60.1. Hata Yapmış Olmak, Mazeret Sayılır -----	217
(92-Bakara 2/286) - رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ - (56/3)-----	217
60.2. Peygamberler Binasının Eksik Tuğlası -----	220
(97-Ahzâb 33/40) - هَلَّا وَضِعَتْ هَذِهِ اللَّيْنَةُ؟ - (82)-----	220
60.3. Kıyamet İçin Ne Hazırladın?-----	221
(97-Ahzâb 33/63) - وَمَا أَعَدَدْتُمْ لَهَا؟ - (83)-----	221
61. (98-NİSÂ (النساء) SURESİ-4)-----	224
61.1. İkişer Üçer, Dörder... -----	224
(98-Nisâ 4/3) - مَشَى وَثَلَاثَ وَرُبَاعَ - (84)-----	224
61.2. Kadın / Kız, Teyzesi / Halası Üzerine Nikâhlanamaz -----	226
98-Nisâ 4/22-23) - لَا تُنكِحُ الْمُرَاةَ عَلَى عَمِّهَا - (85)-----	226
61.3. Dürüst Tüccar Da Arşın Gölgesindedir -----	227
(98-Nisâ 4/29) - التَّاجِرُ الصَّدُوقُ مَعَ السَّبِيْعَةِ - (35/9)-----	227
61.4. Selamı Ölümüne Çevirmenin Amacı -----	228
(98-Nisâ 4/46)- أَنْ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ سَأَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: السَّامُ عَلَيْكَ - (68)-----	228
61.5. İşler Ehline Verilmediği Zaman... -----	228
(98-Nisâ 4/58) - إِذَا وُسِدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ - (86)-----	228
61.6. Eylemlerin Değerlendirilmesi, Ne Niyetle Yapıldığıyla Doğru Orantılıdır -230	
(98-Nisâ 4/100) - إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ - (87)-----	230
61.7. Benim Nasıl Namaz Kıldığımı Görüyorsanız... -----	233
(98-Nisâ 4/103) - صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي - (88)-----	233
(92-Bakara 2/14, 76) - مثل المنافق كمثل الشاة العائرة - (66)-----	235
61.8. Peygamber Algısı Nasılsa, Din de Öyle Algılanır -----	235
(98-Nisâ 4/171, 172) - لا تطروني كما أطرت النصارى - (89) -----	235
62. (99-MUHAMMED (محمد) / KITÂL (القتال) SURESİ-47)-----	237
63. (102-NÛR (النور) SURESİ-24) -----	239
63.1. İzin İstemek, Üç Keredir-----	240
(102-Nûr 24/28) - الْإِسْتِثْنَانُ ثَلَاثٌ - (90)-----	240
63.2. Kim Evlenebiliyorsa, Evlensin -----	242

(102-Nûr 24/32) - مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمُ الْبَاءَةَ - (91)-----	242
64. (103-MÜNÂFİKÛN (المنافقون) SURESİ-63)-----	244
65. (104-MÜCÂDELE (المجادلة) SURESİ-58) -----	244
65.1. Yüce Allah, Bir Kulunun Davranışını Açıklıyor-----	245
65.2. Yüce Allah, İki Grubun Davranışını Açıklıyor -----	246
(92-Bakara 2/104) - أَأَنْ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ سَأَمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ص فَقَالَ: السَّامُ عَلَيْكَ - (68) -	246
66. (105-HUCURÂT (الحجرات) SURESİ-49) -----	247
66.1. Hepiniz Âdem'in Çocuklarıdır, Âdemse Topraktan-----	247
(105-Hucurât 49/13) - كَلِّمُوا مَنْ آدَمَ وَأَدَمَ مِنْ نُرَابٍ - (92) -----	247
67. (106-TAHRÎM (التحریم) SURESİ-66)-----	249
67.1. Hepiniz Bir Yöneticisiniz, Duruma Göre... -----	250
(106-Tahrîm 66/6) - كَلِّمُوا رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ - (93) -----	250
68. (107-TEGÂBÛN (التغابن) SURESİ-64) -----	251
(107-Tegâbün 64/16) - (94)-----	251
68.1. Buyrukları Gücünüz Yettiğince Yapınız; Yasakları Kesinlikle Terk Ediniz!-----	252
69. (108-SAFF (الصف) SURESİ-61) -----	253
69.1. Birbirine Kenetlenen Parmaklar Gibi-----	253
(108-Saff 61/4) - كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا - (95) -----	253
70. (109-FETİH (الفتح) SURESİ-48) -----	255
70.1. Allah Elçileri'nin Rüyası, Vahiydir-----	256
70.2 Mü'min, İkinci Kez Aldanmamalıdır-----	258
(109-Fetih 48/11-12) - (96) - لا يلدغ المؤمن -	258
71. (110-MÂİDE (المائدة) SURESİ-5) -----	259
71.1. İyi ve Güzel Şeyler Helal Kılınmıştır. -----	260
(110-Mâide 5/2-4-5) - (97)-----	260
71.2. Sen ve Rabbin Önden Gidin; İş Bitirin; Hazır Olunca Biz Geliriz. ----	262
71.3. Allah, Niyeti Halis Olanların Kurbanını Kabul Eder-----	263
71.4. Kötü Çıgır Açmanın Vebali Çok Ağırdir -----	263
71.5. İnsanoğlu, Gördüğü Olaylardan Ders Çıkarır-----	264
71.6. Gözden Uzak Allah'ı Anıp Gözyaşı Döken Kişi -----	265
(110 - Mâide 5/83) - (35/6)-----	265
72. (113-TEVBE (التوبة) SURESİ-9)-----	266
72.1. Mescidleri Yapan ve Yaşatanlar Allah'ın Has Kullarıdır -----	267
(113-Tevbe 9/18) - (98) -----	267
72.2. Gönlü Mescitlere Sevgiyle Bağlanmış Olan Kimseler -----	269
(113-Tevbe 9/18) - (35/7)-----	269
72.3. Birbirini Allah İçin Seven İki Arkadaş-----	270

113-Tevbe 9/40 - وَرَجُلَانِ تَحَابُّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَىٰ ذَٰلِكَ وَتَفَرَّقَا - (35/5)-----	270
72.4. Tevbe Suresi, Rezaletlerin Ortaya Çıkarıldığı Bir Suredir -----	273
72.5. Kur'an'da Zekât Verecek Yerler Belli Ama ‘Nelerden, Ne Kadar Alınacağı’ Belirsiz -----	274
72.6. Kur'an Dışı Vahiy Yoksa Bu Nedir? -----	275
72.7. En Sevgili -----	276
(113-Tevbe 9/128) - لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ - (99) -----	276
73. (114-NASR (النصر) SURESİ-110)-----	277
(114- Nasr 110/1) - لا هجرة بعد الفتح - (100) -----	277
73.1. Son Hadis -----	279
(85-Ankebût 26/29) - وَالْمُهَاجِرُ مِن هَجْرِ الذُّنُوبِ وَالخَطَايَا - (101)-----	279
74. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ -----	283
KAYNAKÇA -----	293
EK:1 (Şekiller)-----	303
EK: 2- DERVEZE'YE GÖRE, NÜZÛL SIRASI LİSTESİ -----	315

ÖN SÖZ

Allah'a şükür, Elçisi'nin manevi şahsiyeti olan hadis / sünneti'ne destek olmak niyetiyle, sözlerime başlıyorum.

Yaşadığımız coğrafyada gözükmese de ayın çekim gücüyle yükselen sular (med) tekrar eski haline dönmekte (cezir); bu olay sürekli tekrar edilmektedir. Hayatın gereği olarak ortaya çıkan maddi-manevi ihtiyaçları karşılamak için harcanan çaba ve bu sırada üretilen çözüm yolları 'med cezir olgusu'nun kendisidir. Bu çabaların toplumsal boyuta taşınması, dalga büyüklüğü ötesinde, suların karaya doğru yükselmesi gibi, büyük bir etki yapabilmektedir.

Hayat, med cezirlerden ibarettir. Dünyaya geliş, ihtiyaçlarını giderme çabaları ve kendini gerçekleştirme sırasında, gemiyi karaya oturtan kaptanın 'deniz bitti!' deyişi gibi, ecel oklarının emellerin yolunu kesmesine kadar yaşanan olaylar işte bu med cezirlerin hikâyesidir.

Hicaz coğrafyasında yaşayan Hz. Muhammed, yaşanan hayatın açmazlarını yaşadığı yıllarda bizzat gördü. Bunları düzeltmek için aklını kullandı; göğe yakın olmak için çıktığı Hira dağında düşünceleriyle dua ederek ayın çekim gücüne ulaştı. İlk vahiyyle 'ilk hareket'i alarak; hayatın ve vahyin med cezirleri arasında, 23 yıllık bir dönem yaşadı / yaşattı.

Mantık ilminde 'tümevarım' ve 'tümdengelim' diye iki yöntem bulunmaktadır. İkisi de 'aklı bir şekilde kullanma'dır. Biz, tümevarım'ı tercih ederek, Kur'an-ı Kerim'i okumaya 5 yıl önce başlamıştık. Yılda bir hatimle, bugüne geldik. Her okuyuşta da sıcağı sıcağına, kısa notlar aldık. Mushaf'ın yöntemi 'tümdengelim' yöntemiymiş. Biz tümevarım yöntemiyle, sanki okumaya tersinden başlamıştık.

İslam âleminin 19. yüzyılda geçirdiği travmanın ilk sarsıntılarının İngilizlerin işgal ettiği Hind alt kıtasında -şimdiki Pakistan'ın kuruluşu: (1949) ve Bengladeş'in ayrılışı: (1979)- hissedildiği söylenir. Ardından yine İngilizlerin girdiği; Arap dünyasının kültür başkenti Mısır'dan ses verir. Bu travmanın cilalı sloganı, 'Kur'an bize yeter' söylemidir. Aradan geçen yüzyıl sonrasında, halkı Müslüman olan ülkelerin Türkiye'sinde de gündeme gelmiştir. 'Sosyal medya' imkânıyla 'ağzı olanın konuştuğu' bir dünyada iman, eskilerin deyimiy-le, 'avuçta kor tutmak' metaforuyla özdeşleşmiştir.

Deveye 'Yokuş mu iyi, iniş mi?' diye sormuşlar da 'Düz yolun nesi var ki?!' demiş. Ben kendimi deve yerine koyarak, 'orta yolu' seçmek istedim. İslam âleminin ekonomik ve siyasi çöküşü sırasında yükselmiş Batı'nın öncü güçleri

müsteşriklerin 'Kur'an'ı korumak' diye bir dertleri yoktu. Ama onu saran kılıfın korumasından soyutlanması gerekiyordu. Vurunca ses getiren nesne, hadis / sünnet adına kutsanan 'rivayet edebiyatı'ydı.

'Kur'an bize yeter' de, artar bile. Tümevarım yöntemiyle gelen Kur'an'ı 'Mushaf' şeklinde düzenleyen sahabe, 'Adam olana, azıcık okusa da yeter' diye, düzenlemeye sondan başlamışlardı. Adam olana Bakara Suresi'nin ilk sayfası (1-5 ayetler) da yeter. Ama elimizde 23 yıllık kutlu mücadelenin 600 sayfalık 'mütevatir' bir metni vardır. Bu mücadeleyi veren Yüce Allah Elçisi'nin 'vahyi hayata uyarlayışı'nın 14 asırlık geleneği ortadadır. Ve bu hikâyenin 1450 yıl boyunca, Karadeniz'e dökülen Kızılırmak gibi, içine karışan 'yararlı ve zararlı katkı maddeleri' bulunmaktadır.

Yüce Allah Elçisi'nin hayatının Kur'an'a uyması hali, hadis değil; Kur'an olur. Ancak vahiyden esinlenerek ortaya koyduğu davranışlar sünnet, sözleri ise hadistir. Bize göre, Yüce Allah Elçisi (s.a.s.) olmadan gökten 'Kitap' gelsin diyen Ehl-i kitap müşriklerinin (98-Nisâ 4/153), vahyi getiren Elçi'nin onu hayata uyarlamasını hiçe sayan; bugünün 'Kur'an bize yeter' söylemcilerinin hiçbir farkı yoktur. Ama bunları kısmen haklı gösteren, ırmağa karışan moloz malzemelerin de ırmaktan sayılmış olmasıdır. Yalanın içinde de inandırmak için, birazcık gerçeklik payı olmalıdır.

'Ya hep!' diyenlerle 'Ya hiç' diyenler, birbirinden müthiş bir güç almaktadır.

Biz, vahyin -sure ölçeğinde- geliş sırasına göre, Kur'an- Kerim'i okuyarak; başta hadis formasyonumuzu esas almak suretiyle, aklımıza düşen hadis ve hâdiseleri gündemimize aldık. Uzun soluklu bir koşunun kısa mesafeli (100 m.) koşusunu sporun 'ısınma hareketi' olarak yaptık. Normalde ise 201, ufukta 501 hadis ve hâdise gözükmektedir.

114 surede 101 hadis/hâdise, çok kolaydı; her sureye bir hadis / hâdise bile düşmüyordu. Kendimizi '101' rakamıyla sınırlandırmamızın lehte ve aleyhte sonuçları vardı. Lehteydi; hadis ve hâdiselerde "seçmecî" olmak zorundaydık. 101 sayısının önu açık olup bir dahaki sefere 201 olabilecekti. Aleyhteydi; çünkü 101 sayısı bizi kısıtlıyordu. Ama 'kopyala+yapıştır' çağında, frenlerin tutması'nın da büyük bir önemi bulunmaktadır.

114 surede 114 hadis/hâdiseyi hiç düşünmedik. Çünkü kimi surlere hiç giriş yapmadık, kimi surelerde ise birden çok hadis / hâdise bulunmaktaydı.

Bu çalışmanın özelliği, seçerken gösterilen özendir. Bu seçme işi, görecelidir. Sosyal bilimlerde $2 \times 2 = 4$ etmediğinden; 'sübut ve anlama' gibi iki önemli işi birlikte götürmenin bütün vebali bana aittir. Rahmetli Buhârî'nin (ö. 256/870) se-

çerken koyduğu şartları daha sonra gelen âlimler tesbit etmeye çalışmışlardır. Verilerden hareketle varılan sonuç, Buhârî'nin kafasında olan şartların somutlaşmış olanlarından birer parçadır. Ama Buhârî'nin beynindeki 'birikim' değildir.

Bizim yaptığımız bu analizde, hata payının %1'den %10'a kadar açılan 'makas' oranı bulunmaktadır. Hataları ortaya koyanlara, şimdiden 'Allah razı olsun' deriz. Her şey Allah'ın rızası ve Elçisi'nin söz ve davranışlarındaki amacı yakalamak uğrunadır. Binanın duvarına bir tuğla koyandan Allah razı olsun.

'Sonuç' bölümünde, 101 hadis ve hâdisenin, tarih sırasından soyutlanmış olarak, konu bağlamı bir değerlendirilmesini yaptık. Kur'an / Sünnet'in 'atbaşı' yolculuğunda yaptığımız seyahatte çektiğimiz fotoğraf kareleri, bize göre öncelikli ve ilkeli karelerdir. Hiç kimsenin bizim gibi düşünmesi için, akıl ve belgeden başka bir kanıtımız yoktur. Kaldı ki akıl da görecelidir. Atalarımızın 'Aklı selim' tamlamasını 'Selim'in akli' diye dayatmaya kimsenin hakkı yoktur ama 'taksim etme hakkı'mız bulunmaktadır.

Ne demek ne yapmak istediğimizi; daha önemlisi niyetimizi, önümüzdeki 'Giriş' bölümünde anlatmaya çalıştık. Amacımızı, bu amaca ulaştıracak araç, yani yöntemimizi... 'Gök kubbe altında söylenmedik bir söz, uygulanmadık bir yöntem bulunmadığı' gerçeğinden hareketle, biz modelimize '2020 tarzı bir kıyafet' giydirdik. Ne yapmışsak, geçmişin mirasından yararlanarak; yaşlandıkça küçülen ama 'parçaları birleştirme yeteneği' artan beynimizi kullanarak yaptık.

Başlangıçta biz '13 yılda 26 hadis' bulursak, kendimizi başarılı sayacağımızı düşünürken; Mekke dönemi vahiyyle ilgili olan ama çoğunluğu Medine döneminde yaşanan 65 adet 'hadis ve hâdise' kaydettik. Gerisi yani 36 hadis ve hâdise Medenî surelere kaldı.

Biz bu çalışmada, sure ölçeğinde olmak kaydıyla, 'Nüzül sırasına göre' Kur'an-ı Kerim'i birkaç defa okuyarak, hadis / sünnetin ayetlerle ilgisini kurmaya çalıştık. Birikimlerimiz yenilen gıdaların vitamene dönüşmesi gibi; duyduğumuz, dinlediğimiz, okuduğumuz bilgilerin sonucudur. Ortaya çıkan bir ürün varsa, İslam ümmetinin ortak malıdır; biz sadece aracıyız.

Niyetimizi, yöntemimizi, birikimimizi ve son beş yılda ulaştığımız sonuçların kısa mesafelisini; kendi çizdiğimiz daire içine hapsederek, 'az ve öz' olması kaydıyla, 'tadımlık' dileğiyle sunuyoruz. Belli bir 'damak zevki' oluşmuş olanlara, bu tad farklı gelebilir. Biz de tam oradayız. Ecdadımızın, 'Doğrular Allah'tan hatalar bizden' diyerek oluşturmuş olduğu gelenekle, önsöz'ümüzü bitiriyoruz.

20.04.2020

Nevşehir / 2000 Evler